

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Η έννοια της «τραπεζικής» σύμβασης

- Η σύμβαση που συνάπτουν
 - πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες)
 - χρηματοδοτικά ιδρύματα (<https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/xrhmato-dotika-idrymata>)
 - πάροχοι επενδυτικών υπηρεσιών (<http://www.hcmc.gr/el/parohoi-epuy>)
- Με αντικείμενο μια νόμιμη τραπεζική δραστηριότητα (βλ. περιοριστικά α. 11 Ν. 4261/2014 <https://www.taxheaven.gr/law/4261/2014> ή άλλη τυχόν με άδεια ΤτΕ)

Χαρακτηριστικά τραπεζικής σύμβασης

- Η τραπεζική σύμβαση είναι (σε γενικές γραμμές): ενοχική, υποσχετική, αμφοτεροβαρής, διαρκής, **μεικτή**, άτυπη
- Τηρείται έγγραφος τύπος για λόγους απόδειξης
- Σύμβαση προσχώρησης: προορίζεται να ισχύσει με ίδιο περιεχόμενο για απροσδιόριστο αριθμό πελατών
- Γενικοί όροι συναλλαγών (ΓΟΣ): όροι με προδιατυπωμένο περιεχόμενο το οποίο ο πελάτης δεν μπορεί να διαπραγματευτεί

Η σύμβαση τραπεζικής κατάθεσης ως μεικτή σύμβαση

Η κατάθεση χρημάτων ή λοιπών αντικαταστατών πραγμάτων στην τράπεζα γίνεται, καταρχήν, με σκοπό την φύλαξή τους και την απόδοσή τους στον καταθέτη, όποτε συμφωνήθηκε ή όποτε ζητηθεί από τον ίδιο. Η σύμβαση δύναται να είναι υπέρ τρίτου. Η τράπεζα που δέχεται την κατάθεση, μπορεί να κάνει χρήση των χρημάτων που κατατέθηκαν σε αυτήν, γινόμενη καταρχήν κύρια αυτών.

Ακολουθως: ΑΠ 378/2011, ΑΠ 929/2009, ΑΠ 844/2006, ΑΠ 93/2005, ΕφΠειρ 83/2011, ΑΠ 980/2014 *«Η κατάθεση χρημάτων σε τράπεζα φέρει το χαρακτήρα ανώμαλης παρακαταθήκης, επί της οποίας, σύμφωνα με το άρθρο 830 παρ. 1 ΑΚ, έχουν εφαρμογή, αφενός η περί δανείου διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ, κατά την οποία η τράπεζα αποκτά την κυριότητα των κατατιθέμενων χρημάτων, αφετέρου δε η διάταξη του άρθρου 827 ΑΚ, που ορίζει ότι ο θεματοφύλακας, αν ο παρακαταθέτης απαιτεί το πράγμα, οφείλει να το αποδώσει, και αν ακόμη δεν έχει περάσει η προθεσμία, που ορίστηκε για τη φύλαξή του».*

Σχέση των συμβαλλόμενων μερών

- Σχέση εμπιστοσύνης λόγω αντικειμένου & ανισορροπίας δυνάμεων
- Διαπραγματεύσεις με καλή πίστη (197, 198 ΑΚ)
- Παρεπόμενες υποχρεώσεις παροχής (288 ΑΚ)
- Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- Τραπεζικό απόρρητο
- Παράβαση υποχρεώσεων από τράπεζα → 59, 198, 380 επ., 914, 919 ΑΚ

Προσωπικά δεδομένα πελάτη τράπεζας

- Βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 & Ν. 4624/2019, Οδηγία 2002/58/ΕΚ & Ν. 3471/2006
- Προσωπικά δεδομένα αποτελούν όλες οι πληροφορίες που μπορούν να ταυτοποιήσουν φυσικό πρόσωπο, π.χ. αριθμός αστυνομικής ταυτότητας, ΑΦΜ, διεύθυνση κατοικίας, επάγγελμα, οικογενειακή κατάσταση, κ.α.
- Η τράπεζα τα συλλέγει και τα επεξεργάζεται για ποικίλους σκοπούς (εκτίμηση κινδύνου/"scoring", σύναψη/εκτέλεση τραπεζικών συμβάσεων, αναζήτηση ληξιπρόθεσμων οφειλών, επιθετικό μάρκετινγκ)
- Η επεξεργασία είναι νόμιμη όπου δικαιολογείται από τα ανωτέρω νομοθετήματα (π.χ. η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος)

Άρση τραπεζικού απορρήτου

- Το τραπεζικό απόρρητο αφορά:
 - τόσο «προσωπικά δεδομένα» (βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 & Ν. 4624/2019), όσο και
 - εμπορικά απόρρητα (βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 & Ν. 4605/2019) του πελάτη της τράπεζας
- Νομική βάση: ΑΚ 281, 288, 57 & ΠΚ 371, 252 & Σ 25.3
- Άρση του απορρήτου δικαιολογείται όταν και όπως προβλέπεται στο νόμο, π.χ.: (βλ. από βιβλίο +++)
 - «Τειρεσίας» (https://www.liberal.gr/trapezes/teiresias-18-erotiseis-kai-apantiseis-gia-ti-leitoyrgia-toy?fbclid=IwAR0ao_PUGVI38qOc0lYqrdKxU1sqVMmYjx0h0Hq6PUJHY15M0p9yZ9W3JIM)
 - παρ. 6 και 7 του άρθρου 79 του ν. 4738/2020 (πτώχευση)
 - Α. 33 Ν. 5072/2023
 - Α. 17 παρ. 5 Ν. 4916/2022 (συνεισφορά δημοσίου σε ευάλωτους δανειολήπτες)
 - Α. 2 παρ. 5 ΥΑ 507/2021 (για οικονομικά πληγέντες από COVID – 19)

Ειδικές υποχρεώσεις για πελάτη καταναλωτή

- Η Ενωσιακή έννοια του καταναλωτή → «κάθε **φυσικό** πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις (τραπεζικές) συμβάσεις, ενεργεί **για λόγους** οι οποίοι **δεν εμπίπτουν** στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα»
- Ελλάδα → Ν. 2251/1994
- Γενικό δίκαιο προστασίας καταναλωτή → κυρίως Οδηγίες 2011/83/ΕΕ, 2005/29/ΕΚ, 93/13/ΕΟΚ (εσχάτως τροποποιημένες με Οδηγία 2019/2161)
- Ειδική προστασία του καταναλωτή στις τραπεζικές συναλλαγές → Οδηγία **2002/65/ΕΚ** για εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση, Οδηγία **2008/48/ΕΚ** για συμβάσεις καταναλωτικής πίστης, Οδηγία **2014/17/ΕΕ** για συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία, Οδηγία **2021/2167** για τους διαχειριστές πιστώσεων και τους αγοραστές πιστώσεων

Παραδείγματα προστασίας καταναλωτή στον τραπεζικό τομέα

→ Εκτενής προσυμβατική ενημέρωση για:

- τη διάρκεια της σύμβασης πίστωσης·
- το συνολικό ποσό της πίστωσης·
- το χρεωστικό επιτόκιο και τους σχετικούς όρους·
- το ετήσιο πραγματικό επιτόκιο και το συνολικό ποσό που οφείλει να καταβάλει ο καταναλωτής·
- το ποσό, τον αριθμό και τη συχνότητα των πληρωμών·
- τα τέλη που σχετίζονται με ή απορρέουν από τη σύμβαση·
- τις συνέπειες της καθυστέρησης των καταβολών και της μη εκτέλεσης της σύμβασης·

→ Προθεσμία 14 ημερών κατά την οποία να μπορούν να υπαναχωρήσουν από τη σύμβαση, χωρίς να πρέπει να αναφέρουν τους λόγους

→ SOS τρέχει τώρα → ενσωμάτωση Οδηγίας 2021/2167 για τα funds με Ν. 5072/2023

Γενικοί Όροι Τραπεζικών Συναλλαγών

- Καταχρηστικότητα = γενική ρήτρα α. 2 § 6 Ν. 2251/1994 = διατάραξη ισορροπίας δικαιωμάτων & υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων σε βάρος του καταναλωτή
- Ν. 2251/1994 (Οδηγίες 93/13/ΕΟΚ & 2008/48) για καταναλωτή
- Βλ. παραδείγματα per se καταχρηστικών ΓΟΣ ά 2 § 7 Ν. 2251/1994
- 178, 281 και 174 ΑΚ για μη καταναλωτή
- Περιπτωσιολογία:
 1. Έξοδα χρηματοδότησης ή προμήθεια φακέλου δανείου ή δαπάνη εξέτασης αιτήματος δανειοδότησης: προκαλείται σύγχυση στον καταναλωτή για το τι καλύπτει ο τόκος και τι η προμήθεια και δημιουργείται έτσι αδιαφάνεια, μη συγκρισιμότητα με αντίστοιχες παροχές άλλων τραπεζών και μη ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού (ΕφΠειρ 511/2014)
 2. Έξοδα εξέτασης αιτήματος έκδοσης βεβαίωσης οφειλών 50€: άρ. 2§7 εδ. ια' ν. 2251/1994 + αοριστία & χαρακτήρας επιβάρυνσης δυσανάλογος προς παροχή (ΠΠρΑθ 961/2007)

Περιπτωσιολογία καταχρηστικών τραπεζικών ΓΟΣ (συνέχεια)

- Μεταβολή κυμαινόμενου επιτοκίου στεγαστικού δανείου: βλ. α. 2 παρ. 7 περ. ε' και ια' του ν.2251/1994
- Καταγγελία για καθυστέρηση μίας μόνο δόσης δανείου: α. 2 παρ. 7 εδ. λ' του ν. 2251/94
- Πλάσμα περιέλευσης του μηνιαίου λογαριασμού στον πελάτη: άρ. 2 §7 περ. κζ' του ν. 2251/94
- Ευθύνη κατόχου πιστωτικής κάρτας για οποιαδήποτε ζημία τυχόν προκύψει από τη χρήση της κάρτας (π.χ. και κλοπή): α. 2 §7 περ. ιγ' ν. 2251/1994
- Ρήτρες παραίτησης του εγγυητή από τις ενστάσεις των ΑΚ 862 – 868: άρ. 2 §6 και §7 περ. ιγ' και κστ' ν. 2251/1994 (βλ. αναλυτικά ΕΦΑΘ 6924/2007)

Τραπεζικός λογαριασμός

- «Λογιστικό έγγραφο» / «πίνακας»
- Χρεώσεις / πιστώσεις και Valeur (ημερομηνία γέννησης απαίτησης)
- Διακρίσεις: λογαριασμός κατάθεσης (όψεως, ταμιευτηρίου) / χορήγησης (πιστώσεως, δανείου) / πληρωμών
- Έχει την αποδεικτική ισχύ των εμπορικών βιβλίων
- Δικαιούχος ο πελάτης (ατομικός, κοινός)

Διακρίσεις τραπεζικών λογαριασμών

- **Ώψεως** (ανάληψη οποτεδήποτε) → **τρεχούμενοι** (για πληρωμές μη εμπόρου, π.χ. από πιστωτική κάρτα) ή **ταμιευτηρίου** (αποταμίευσης)
- **Προθεσμιακοί** (απόδοση μετά προθεσμία ή πρόωρα με ποινή) & **δεσμευμένοι** (π.χ. σε συντηρητική κατάσταση)
- **Ατομικοί, κοινοί** (ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή = καθένας συνδικαιούχος μπορεί να κάνει ανάληψη του όλου, η τράπεζα το καταβάλλει σε όποιον το ζητήσει πρώτος, αν αποβιώσει ένας συνδικαιούχος, το υπόλοιπο ανήκει αποκλειστικά στον άλλο + μέμψη άστοργης δωρεάς), **υπέρ τρίτου** (εν ζωή ή αιτία θανάτου, βλ. ΑΚ 411 επ.)
- **Τρέχοντες** (απαιτήσεις τράπεζας vs καταβολές οφειλέτη, ένα συνολικό υπόλοιπο στο κλείσιμο, ανατοκισμός μετά το κλείσιμο κατά ΑΚ 296, ΕισΝΑΚ 112) & **αλληλόχρεοι** (αμοιβαίες απαιτήσεις & καταβολές, περιοδικός συμψηφισμός & εξαγωγή υπολοίπων, ανατοκισμός ανά εξάμηνο βλ. 102 ΕισΝΑΚ)

Επώνυμες τραπεζικές
συμβάσεις

Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων(factoring)

- Έννοια: Εκχώρηση απαιτήσεων ενός προμηθευτή αγαθών ή υπηρεσιών προς τρίτο πρόσωπο, βασικά τράπεζα ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, για να επιμεληθεί την είσπραξή τους
- Βασικές λειτουργίες: α) χρηματοδοτική (προεξόφληση απαιτήσεων), β) ασφαλιστική (ανάληψη κινδύνου αφερεγγυότητας οφειλετών), γ) διαχειριστική (ανάληψη κόστους διαχείρισης του μεταβιβαζόμενου χαρτοφυλακίου)
- Ανάλογα με το ποιες λειτουργίες αναπτύσσει η σύμβαση factoring in concreto, διακρίνουμε τις εξής παραλλαγές:
 - A) Γνήσιο factoring (χωρίς δικαίωμα αναγωγής) = $\alpha + \beta + \gamma$
 - B) Νόθο factoring (με δικαίωμα αναγωγής) = $\alpha + \gamma$
 - Γ) Καταληκτικό (maturity) factoring = $\beta + \gamma$
 - Δ) Αυτοξυπηρετούμενο factoring = $\alpha + \beta$
 - E) Λοιπές διακρίσεις (εμφανές/αφανές, διεθνές ή εξαγωγικό, διαχειριστικό)
- Χαρακτηριστικά μεταβιβαζόμενου χαρτοφυλακίου → γεννημένες ή μέλλουσες απαιτήσεις κάθε είδους (π.χ. από τίμημα εμπορευμάτων)

ΗΣΥΜΒΑΣΗ FACTORING ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΕΓΓΥΣ

- Τυπική, μεικτή, διαρκής
 - Συστατικός έγγραφος τύπος
 - Λήγει με πάροδο συμφωνημένου χρόνου διάρκειας ή με καταγγελία
 - Υπόκειται βασικά στις διατάξεις περί εκχώρησης απαίτησης + ειδικές συμφωνίες που διακρίνουν τις επιμέρους κατηγορίες factoring μεταξύ τους
- Ευθύνη μερών για την είσπραξη των απαιτήσεων (βλ. 467 & 468 ΑΚ)
 - Σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία ο εκχωρητής ευθύνεται μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης, αλλά μπορεί να αναλάβει ευθύνη και για τη φερεγγυότητα του οφειλέτη κατά το χρόνο της εκχώρησης ή όταν η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη
 - Συνεπώς, αν δεν προβλέπεται άλλως (γνήσιο factoring), ο πράκτορας ευθύνεται για τη μη είσπραξη των απαιτήσεων που του εκχωρήθηκαν λόγω αδυναμίας του οφειλέτη, αλλά ο προμηθευτής ευθύνεται για αμφισβητήσεις περί του ύψους των απαιτήσεων από τους οφειλέτες, διαφορές από πραγματικά ελαττώματα (λανθασμένη ποσότητα, ακαταλληλότητα εμπορεύματος)
 - Προσοχή στο 463 ΑΚ = ο οφειλέτης που ενάγεται από πράκτορα προβάλλει νόμιμα την ένσταση περί ανυπαρξίας της απαίτησης. Ο πράκτορας που δεν εισπράττει για τον λόγο αυτό, έχει δικαίωμα αναγωγής κατά προμηθευτή
 - Εφαρμόζεται και η 458 ΑΚ για παρεπόμενα δικαιώματα απαίτησης

Η σύμβαση forfaiting

- Ομοιάζει στη σύμβαση factoring και ισχύουν τα παραπάνω, με τη διαφορά ότι:
 - Συνάπτεται μεταξύ πράκτορα και εξαγωγέα προμηθευτή, δηλ. επιχείρησης που πωλεί προϊόντα ή υπηρεσίες ή εκτελεί έργα στο εξωτερικό
 - Ο πράκτορας αγοράζει μία μόνο χρηματική απαίτηση (ανά σύμβαση), καταβάλλοντας την τρέχουσα αξία της παρότι δεν είναι ακόμα ληξιπρόθεσμη (μεσομακροπρόθεσμη απαίτηση)
 - Η απαίτηση μπορεί να είναι λογιστική ή ενσωματωμένη σε αξιόγραφο (οπότε η μεταβίβαση στον forfaiteur γίνεται κατά τους κανόνες του δικαίου αξιογράφων)
 - Ο πράκτορας αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους (εκτός κινδύνου ύπαρξης) χωρίς δικαίωμα αναγωγής
 - Όμως η απαίτηση ασφαλίζεται πάντα με κάποιο τρόπο, π.χ. εγγύηση ή εγγυητική επιστολή τράπεζας αν είναι άυλη, ή με τριτεγγύηση τράπεζας αν είναι αξιογραφική

Η εγγυητική επιστολή

- Υποσχετική, ετεροβαρής και τυπική σύμβαση (βλ. 849 ΑΚ)
- Η τράπεζα υπόσχεται να καταβάλει μια απαίτηση που βαραίνει πελάτη της (ή τρίτο) στον δανειστή της, όταν της το ζητήσει ο τελευταίος (κατάπτωση)
- Η υπόσχεση απευθύνεται στον δανειστή (λήπτη) που είναι και ο αντισυμβαλλόμενος της τράπεζας, αλλά δίνεται υπέρ ενός άλλου προσώπου (υπερού) που συνήθως είναι πελάτης της τράπεζας
- Έτσι σχηματίζονται τρεις σχέσεις α) μεταξύ τράπεζας και λήπτη (αμφ.), β) τράπεζας και υπερού (σχέση κάλυψης), γ) υπερού και λήπτη (σχέση αξίας)
- Η τράπεζα υπόσχεται να καταβάλει στον λήπτη σε πρώτη ζήτηση, δηλ. αμέσως μόλις της ζητηθεί χωρίς να ελέγξει τη βασιμότητα της απαίτησης και χωρίς να προβάλλει ενστάσεις
- Λαμβάνει προμήθεια από τον υπερού για τη διευκόλυνση που του κάνει (ενίσχυση της αξιοπιστίας του και πιστοληπτικής του δεινότητας) και έχει αναγωγικά δικαιώματα εναντίον του για την επιστροφή του ποσού που τυχόν κατέβαλε στον λήπτη → συχνά ο υπερού έχει προκαταθέσει στην τράπεζα το ποσό της εγγυητικής
- Αν υπάρχουν βάσιμες ενστάσεις από τη σχέση αξίας, μπορεί να ασκηθεί αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού κατά του λήπτη εκ μέρους του υπερού
- Κατ' εξαίρεση γίνεται δεκτό (βλ. ΑΠ 270/2023) ότι η τράπεζα μπορεί να προτείνει απευθείας κατά του λήπτη την ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος όταν αυτή αποδεικνύεται παραχρήμα

Μεταβίβαση απαιτήσεων από δάνεια & πιστώσεις

- Ν. 4354/2015 ως ισχύει
- Εταιρίες ειδικού σκοπού, Απόκτησης/Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΑΑΔΠ, ΕΔΑΔΠ)
- Τιτλοποίηση απαιτήσεων (= πώληση ομαδοποιημένων απαιτήσεων) από τράπεζα
- Έκδοση ομολογίων (χρεογράφων) από ΕΑΑΔΠ που εξασφαλίζονται μέσω των τιτλοποιημένων απαιτήσεων
- Ανάλυση των ομολογίων από επενδυτές και δανεισμός κεφαλαίων από τα οποία εξοφλείται και η εκχωρήτρια τράπεζα

Διαχείριση απαιτήσεων από εδαδπ

- Άρθρο 2 παρ.2 στ. β' Ν. 4354/2015, ενδεικτική απαρίθμηση πράξεων διαχείρισης: α) νομική και λογιστική παρακολούθηση, β) είσπραξη, γ) διενέργεια διαπραγματεύσεων, δ) σύναψη συμβάσεων συμβιβασμού (ΑΚ 871-872) ή διακανονισμού οφειλών.
- Παράρτημα ΙΙΙ: Επιτρέπονται ρυθμίσεις βραχυπρόθεσμες (έως 2 έτη), μακροπρόθεσμες, και οριστικές διευθετήσεις
- Στα πλαίσια αυτά η ΕΔΑΔΠ μπορεί να εφαρμόσει μέτρα, όπως: περίοδο χάριτος, μείωση δόσης, μείωση επιτοκίου, παράταση εξόφλησης, μερική/ολική διαγραφή οφειλής, λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης, ανταλλαγή χρέους με μετοχικό κεφάλαιο, προσωπική/εμπράγματο εξασφάλιση απαίτησης, κ.α.
- Νομιμοποίηση ΕΔΑΔΠ σε δίκες για την είσπραξη των απαιτήσεων → μη δικαιούχοι διάδικοι (Βλ. ΟΛΑΠ 1/2023, ΜΠρΘεσσ 110/2023)

Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing)

- Ενοχική, διαρκής, ορισμένου χρόνου, τυπική, μεικτή σύμβαση μεταξύ τράπεζας ή εταιρίας leasing και εμπόρου/επαγγελματία
- Η τράπεζα αγοράζει κινητό ή ακίνητο πράγμα κατ' εντολή του αντισυμβαλλόμενου και του το εκμισθώνει
- Απλό ή γνήσιο leasing = ο πελάτης συμφωνεί τους όρους της αγοράς με τον τρίτο πωλητή και αναλαμβάνει κινδύνους και βάρη στη μίσθωση (αντίκειται σε 575-576, 585-586, 590 και 592 ΑΚ, εμπεριέχει εκχώρηση απαιτήσεων από πραγματικά ή νομικά ελαττώματα)
- Μικτό leasing = η τράπεζα διαπραγματεύεται την αγορά και αναλαμβάνει κινδύνους και βάρη, αλλά προορίζει το πράγμα για διαδοχικά leasing (π.χ. car leasing)
- Αντίστροφο leasing = ο πελάτης είναι κύριος του πράγματος αλλά το πωλεί στη τράπεζα και εκείνη του το μισθώνει
- Χρηματοδοτική υπομίσθωση, όταν η τράπεζα μισθώνει από τον τρίτο και υπεκμισθώνει στον πελάτη
- Μεικτός χαρακτήρας αναλόγως της ειδικότερης μορφής leasing → εντολή + μίσθωση + σύμφωνο προαίρεσης (αν δίνεται στον πελάτη προνόμιο αγοράς του πράγματος στο τέλος της σύμβασης)

Υπηρεσίες και μέσα πληρωμής

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

- Έννοια: Τραπεζικές εργασίες με αντικείμενο τη μεταφορά λογιστικού χρήματος κατ' εντολή πελάτη
- Η πληρωμή δε γίνεται με μεταβίβαση κυριότητας του χρηματικού ποσού
- Η πληρωμή γίνεται με λογιστικές εγγραφές (χρεώσεις/πιστώσεις) σε τραπεζικούς λογαριασμούς που δημιουργούν απαιτήσεις για κάποιο από τα μέρη (δικαιούχο) έναντι της τράπεζας
- Νομοθετικό πλαίσιο → Οδηγία 2015/2366 → Ν. 4537/2018
- Όταν οι υπηρεσίες πληρωμών επανειλημμένα και αφορούν επιχειρηματική δραστηριότητα, είναι σύνηθες να ανοίγει «λογαριασμός πληρωμών» (πρβλ. τρεχούμενο λογαριασμό) με σύμβαση υπηρεσιών πληρωμών ή «γύρου» (Girokonto)

Πράξεις πληρωμής

- Μεταφορά πίστωσης: εντολή λογιστικής μεταφοράς χρήματος από λογαριασμό σε λογαριασμό στην ίδια τράπεζα (ενδοτραπεζικές υπηρεσίες πληρωμών) ή από τράπεζα σε τράπεζα (διατραπεζικές υπηρεσίες πληρωμών)
- Πιστωτικές ή χρεωστικές εγγραφές (αφορούν τα αποτελέσματα της μεταφοράς)
- Έμβασμα: εντολή λογιστικής ή φυσικής μεταφοράς σε άλλο τόπο και θέσεως στη διάθεση τρίτου ενός χρηματικού ποσού, το οποίο αποδίδεται στον δικαιούχο λογιστικά ή φυσικά (σε μετρητά)

Διαμεσολαβητές συναλλαγών

Έννοια:

Στην περίπτωση των διατραπεζικών λογιστικών κινήσεων (πληρωμών) κάθε τράπεζα πρέπει να τηρεί λογαριασμό της άλλης. Όπου τούτο δεν συμβαίνει, οι κινήσεις διεκπεραιώνονται μέσω ενδιαμέσων τρίτων που καλούνται διαμεσολαβητές ή εκκαθαριστές συναλλαγών

Παραδείγματα:

- ΔΙΑΣ ΑΕ
- ΤτΕ → TARGET-2 GR
- VISA/MASTERCARD

Μέσα πληρωμής

Έννοια: συμφωνημένοι τρόποι δήλωσης της εντολής πληρωμής προς την τράπεζα

Είδη: διαδικασίες, έγγραφα, πλαστικά δελτία, ηλεκτρονικές τεχνικές

Παραδείγματα:

- Πιστωτική κάρτα (credit card)
 - κινητό πράγμα κυριότητας εκδότη (τράπεζας) του οποίου η χρήση παραχωρείται στον πελάτη που γίνεται κάτοχος με χρησιδάνειο (ΑΚ 810 επ.)
 - Τριγωνική συναλλακτική σχέση: κάλυψης εκδότη-κατόχου, αξίας κατόχου-προμηθευτή, πληρωμής εκδότη-προμηθευτή
- Χρεωστική κάρτα (debit card) → μέσω τερματικών POS (point of sales) χρεώνεται ο λογαριασμός του κατόχου μέχρι το διαθέσιμο υπόλοιπο
- Ηλεκτρονικά πορτοφόλια → προπληρωμένοι λογαριασμοί με password για πληρωμή μέσω διαδικτύου → οι πληρωμές γίνονται και σε φυσικά σημεία πώλησης μέσω λογισμικό που μπορούμε να εγκαταστήσουμε στο smartphone μας
- Επιταγές και λοιπά αξιόγραφα

Τραπεζική επιταγή

- Σύμβαση επιταγής: ενοχική, άτυπη, με αντικείμενο την πληρωμή των επιταγών του πελάτη
- Απλή → εντολή πληρωμής από τραπεζικό λογαριασμό του εκδότη, εφόσον υπάρχει κάλυψη (επαρκές υπόλοιπο)
- Εγγυημένη → εντολή πληρωμής από τραπεζικό λογαριασμό του εκδότη, υπάρχει δεν υπάρχει κάλυψη
- Ταξιδιωτική → εντολή πληρωμής σε τρίτο ενός χρηματικού ποσού το οποίο ο εκδότης το έχει ήδη εξοφλήσει (προκαταβάλει) στην τράπεζα
- Δίγραμμη → εντολή πληρωμής είτε σε τράπεζα ή σε πελάτη της πληρώτριας (γενική ή ειδική, όταν κατονομάζεται συγκεκριμένος λήπτης) → διγράμμιση από εκδότη ή κομιστή = χάραξη δύο κάθετων ή διαγώνιων γραμμών
- Λογιστική → εντολή πληρωμής με κατάθεση σε λογαριασμό και όχι σε μετρητά με ρήτρα «πληρωτέα εις λογαριασμόν» από εκδότη ή κομιστή

Είσοδος χρηματογράφων σε αλληλόχρεο λογαριασμό

- Ως απαίτηση

→ αρκεί ο ένας συμβαλλόμενος στον αλληλόχρεο να είναι οφειλέτης από το χρεόγραφο και ο άλλος νόμιμος κομιστής

→ οπότε χάνονται τα δικαιώματα από τον τίτλο (μεταβίβαση, έγερση αξιώσεων), διακόπτεται η παραγραφή και η απαίτηση μπορεί να αναζητηθεί ως κατάλοιπο

- Ως αξία

→ Το χρεόγραφο προεξοφλείται από την τράπεζα και το ποσό πιστώνεται στον αλληλόχρεο

→ Το χρεόγραφο οπισθογραφείται στην τράπεζα, η οποία γίνεται νόμιμος κομιστής

→ Η πίστωση λειτουργεί ως δάνειο μέχρι την είσπραξη του αξιογράφου

→ Σε περίπτωση μη είσπραξης, διαγραφή πίστωσης μέχρι το κλείσιμο του λογαριασμού

Τραπεζική ενέγγυα πίστωση

- Διασυνοριακή αγοραπωλησία εμπορευμάτων
- Ο πιστούχος δίνει εντολή για άνοιγμα πίστωσης υπέρ δικαιούχου στο εξωτερικό
- Η εντολή δίνεται σε τράπεζα της ημεδαπής, η οποία κοινοποιεί (εξ ου και «κοινοποιούσα») την πίστωση στον δικαιούχο μέσω τράπεζας του εξωτερικού («κατονομαζόμενη τράπεζα»).
- Πριν την εκτέλεση της πίστωσης ο δικαιούχος υποβάλλει έγγραφα (π.χ. τιμολόγια, φορτωτικές, ασφαλιστήρια) στην κατονομαζόμενη τράπεζα που διαβιβάζονται στην κοινοποιούσα και ελέγχονται από τον πιστούχο.
- Σε περίπτωση ελλείψεων τα έγγραφα συμπληρώνονται ή εγκρίνονται από τον πιστούχο.
- Η κοινοποιούσα στέλνει στην κατονομαζόμενη χρήματα που καταβάλλονται στον δικαιούχο («εκδότρια» – «πληρώτρια»)

Τραπεζική ενέγγυα πίστωση

- Νομοθετικό πλαίσιο: α) Αρ. 25 – 44 νδ 17.7/13.8/1923, β) Ελευθερία των συμβάσεων, γ) Κανόνες Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC)
- Κύριες διατάξεις: ΝΟΜΙΜΟ ΕΝΕΧΥΡΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ (Αρ. 25 παρ. 2 νδ 1923) - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΡΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ (Αρ. 30 παρ. 2), Ευθύνεται μόνο για την επιλογή κατάλληλης πληρώτριας και όχι για το πταίσμα της – Η πίστωση εν αμφιβολία είναι ανέκκλητη (Αρ. 28)
- Εν αμφιβολία το άνοιγμα της πίστωσης γίνεται χάριν καταβολής
- Η εκδότρια τράπεζα ελέγχει μόνον την τυπική κανονικότητα των εγγράφων και δικαιούται να μην πληρώσει α) επί τυπικών πλημμελειών, β) επί προφανούς απάτης.